

**NIDOS KULTŪROS IR TURIZMO INFORMACIJOS CENTRO „AGILA“
ARCHITEKTŪRINĖS KONCEPCIJOS SUPAPRASTINTO ATVIRO PROJEKTO
KONKURSAS**

”Tarp senųjų žvejų apie vėtrungių atsiradimą yra išlikusi legenda. Du žvejai išplaukė žvejoti. Staiga mariose dingo vėjas. Vienas žvejys užmigo, o kitas, iš neturėjimo ką veikti, ėmė drožti ženklą laivo stiebui. Išdrožė namus, bažnyčią, ant jos kryžiu, o tada pasigirdo balsas liepiantis atkišti keptuvę. Į keptuvę įkrito dvėseną, žvejas ją tuoj švyst vandenin už borto, o taj vietoj, kur išmetė, sužibėjo lobis. Žvejai bandė visaip dar kartą pamatyti lobį, bet daugiau nesimatė. Nuo to laiko ir kiti žvejai ėmė drožti įvairius ženklus laivo stiebui, kad tektų laimė lobį pamatyti... ”

Kuršių mariose nuo seno žvejojama medinėmis, pagal žvejybos būdą ir naudojamus tinklus pavadintomis plokščiadugnėmis valtėmis. Jos stiebą dažnai puošdavo „karūna“ – iš medžio lentelės išpjaustinėta ir nuspalvinta vėtrungė.

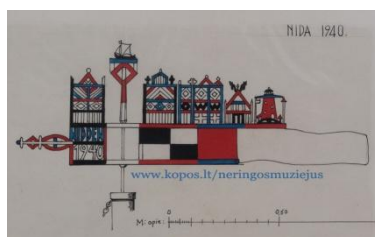
Vietiniai žvejai jas vadindavo kiekviename krante skirtingai: „vėliavomis“ (Flage), „herbais“ (Vappen), „spalvomis“ (Farben). Rytinės pakrantės, Šilutės apskrities žvejai sugalvojo unikalų lietuvišką pavadinimą – vėlukai.

Šių unikalių etnokultūrinių puošmenų- vėtrungių krikšto tėvu laikomas vyriausias Kuršių marių žvejybos inspektorius Ernstas Vilhelmas Berbomas (1786-1865), gyvenęs Muižės dvare (dabar Kintų seniūnija, Šilutės rajonas).

Būdamas meniškos sielos ir norėdamas kuo geriau palaikyti žvejybos tvarką, kiekvienam marių pakrantės kaimui E.V. Berbomas sukūrė stačiakampio formos ženklus su skirtingu dviejų spalvų geometriniu piešiniu. Juodą ir baltą spalvas skyrė vakariniam krantui (Neringai), geltoną ir mėlyną - pietinei pakrantei (Sembai, dabartinė Rusija, Kaliningrado sritis), o raudoną ir baltą - rytiniam žemyno krantui (Kintams, Ventei ir t.t.).

1844 m. birželio 26 d. šie ženklai ir jų dydis vokiečių valdžios buvo įtvirtinti įstatymu, kuriuo buvo reikalaujama kiekvieno laivo stiebe iškelti ženklą, nurodantį laivo registracijos vietą. Tai tapo lyg savotišku kaimo "herbu". Burvaltę su stiebe iškeltu ženklų mariose būdavo lengva atskirti.

„Kuršių marių vėtrungės neturi jokių artimų analogų pasaulyje ir visos mokslininkų pastangos atrasti ką nors panašaus liko bergždžios. O gal tai ir yra tas žvejų ar mūsų ieškomas lobis?“

PROJEKTINIŲ PASIŪLYMŲ SPRENDINIAI

Remiantis konkurso tikslais ir užduotimi, norima atrinkti geriausią rekonstruojamų Nidos kultūros ir turizmo centro „Agila“ architektūrinę koncepciją atspindinčią objekto integraciją į miesto centrinės dalies audinį, tinkamą mastelio parinkimą, modernios ir šiuolaikiškos architektūros tūrinį-erdvinį, planinį sprendimą išlaikantį organišką ryšį su urbanistine aplinka ir gamtinių elementų visuma.

Visos Kuršių Nerijos, tame tarpe ir Nidos, architektūra bei gamta yra savita, nepakartojama ir unikali.

Mus tai pasiekė ne tik dėl to, kad čia jaučiama senovės žvejų gyvenviečių dvasia, Ernsto Vilhelmo Berbomo laikų ritmas ar Tomo Mano kūrybos dvelksmas. Bet svarbiausia dėl to, kad tam tikru istoriniu periodu, kai viskas mūsų valstybėje buvo galima, šiame gamtos kampelyje darbavosi ir jį saugojo mums dar gerai atmenami, architektai Zavišos, kurių nuoseklus ir pasiaukojančio darbo dėka mes Neriją turime tokią, kokios nėra visame pasaulyje.

Šio projekto svarba ir atsakomybė yra gal kiek svarbesnė negu mes galvojame. Štai dėl ko mes neturėtume sugadinti tai, kas buvo puoselėta ir saugota per ištus šimtmečius.

Savo aiškinamojo rašto preambulėje aprašėme Kuršių Nerijos, kaip šio unikalaus gamtos kampelio išskirtinumą – vėtrunges, jų atsiradimo istoriją, heraldikos savybes, vietovių žymėjimą, spalvas ir detales. Mūsų projekto pagrindinė mintis yra PASTATAS VĖTRUNGĖ.

Projektuojamo Nidos kultūros ir turizmo informacijos centro „Agila“ pastato planinis sprendimas yra artimas esamo pastato planiniams sprendiniams, kadangi yra projektuojama pastato rekonstrukcija. Tai reiškia, kad salės ar kai kurių kitų esamo pastato kapitalinės sienos sutampa su projektuojamo pastato sienomis. Planinis sprendimas yra siūlomas toks, kad apie pagrindinę žiūrovinę salę, kurioje talpinamos 528 žiūrovinės vietos (t.s. 108 vietas balkonuose ir 57 vietas VIP ložėje) grupuojasi visos kitos kultūros centrui reikalingos ir projektavimo užduotyje nurodytos patalpos. Pastato pagrindinėje erdvėje – įėjimai su vestibuliais, rūbinė, laiptais patekimui į žiūrovų salę, kavinė, informacinis centras ir ryšiai su artistinėmis. Galinėje sklypo dalyje, patalpos skirtos scenai aptarnauti, artistams, parodų aptarnavimui, salės repeticijoms, pagalbinės patalpos. Antrame aukšte yra numatyti vestibuliai, parodų ekspozicijos salės, repeticijų salės, administracijos patalpos.

Projektuojamo Nidos kultūros ir turizmo informacijos centro „Agila“ architektūrinė fasadų išraiška yra artima vėtrungės piešinio grafikos, proporcijų, spalvos ir reikšmių stilizuotų detalių atkartojimui. Pastato vidinių erdvių estetiniai motyvai, pagrindinės žiūrovinės salės interjero sprendiniai ir detalės, ekspozicijų salių interjeras ir ryšys su išore yra tapatus vėtrungės detalių etetikai.

Norint optiškai sumažinti aukštuminės pastato dalies (salės ir scenos dėžės) tūrį jis projektuojamas iš vidaus šviečiantis ir yra sukonstruotas iš matinio stiklo, aluminijaus rėminės konstrukcijos pagrindo ir vertikaliai pritvirtintų saulės baterijų, kurių kiekis ir piešinys yra komponuojamas laisvo išdėstymo principu, primenantis Nidos vėtrungės pjaustinius. Už konstrukcijos, pastato viduje yra sumontuota atskira konstrukcija skirta kolektoriams aptarnauti ir specialiai apšvietimo sistemai sumontuoti ir prižiūrėti. Apšvietimo sistema veikia pagal atskirai užduotą kompiuterinę programą. T.y. apšvietimo spalvos, tonacija, laiko intervalai ir papildomi efektai yra reguliuojami pagal užduotą programą. Pastato tūris tampa įspūdingo vizualinio renginio, skirto Nidos svečiams ir gyventojams, ašimi. Fasado piešinys susijungia su grindinio piešiniu, kuris yra įrengiamas tokiu pačiu kompoziciniu principu naudojant apšvietimą.

Kompiuterinė programa, esant renginiams ar proginiams spektakliams, apjungs pastatą ir jo aplinką su pagrindinės aikštės grindiniu ir pašviestais vandens purslais aikštėje.

Šoniniame fasade, šalia kavinės ir lauko kavinės yra įkomponuotas kompozicinis pano, kuris turėtų būti išsaugotas ir eksponuojamas. Visas pastatas šiltą vasaros vakarą turi būti šviečiantis, permatomas ir jaukus, lyg kviečiantis užėiti ir pabūti kartu.

Genplaninis planuojamo pastato sprendimas yra paprastas, nes jis yra siūlomas statyti toje pačioje vietoje tik praplečiant išorės kontūrus į pagrindinę aikštę ir pastatant tūrius sklypo galinėje dalyje. Paliekamos visos augančios pušys sklype. Padidinama pagrindinė aikštė prieš kultūros centrą ir savivaldybės pastatą atsisakant automobilių stovėjimo aikštelės ir visą aikštės ervę skiriant žmonėms, lauko kavinėms, renginiams.

Kadangi pastatas yra rekonstruojamas, jo pastovumui ir stabilumui užtikrinti, bei išsaugoti kai kurias esamas konstrukcijas, turi būti naudojamas monolitinis gelžbetonis, surenkami gelžbetonio konstrukcijų elementai (ten kur galima pritaikyti), metalo konstrukcijos, šiluminę varžą užtikrinančios izoliacinės medžiagos, stiklas, medinės konstrukcijos.

Pagrindinio objekto tūrio išorėje įrengtų fotoelektros ar fotovoltinių CIGS tipo lanksčių saulės kolektorių bendras užimamas plotas yra apie 9587 m². Tai yra pakankamas plotas, naudojant kompleksinį energijos gaminimo būdą praktiškai užsitikrinti viso pastato šilumos ir elektros energijos reikalingą kiekį pastato ekonomiškam ir švariam eksploatavimui.

SKLYPO IR PASTATO RODIKLIAI.

1. Sklypo plotas	2093 m ²
2. Sklypo užstatymo plotas	1716 m ²
3. Sklypo užstatymo tankumas	82 %
4. Sklypo intensyvumas	1,2
5. Pastato bendras plotas	3278 m ²
6. Pastato pagrindinis plotas	2701 m ²
7. Pastato pagalbinis plotas	577 m ²
8. Pastato tūris	25030 m ³
9. Pastato aukštų skaičius	2 aukštai
10. Pastato aukštis	13,2 m.
11. Preliminari pastato statybos kaina	19,5 mln. LT